

# Noorte deklaratsioon Soome lahe kaitseks

Vastu võetud 2014.a 27. juulil Soomes Helsingis.

Deklaratsiooni koostamisel osalesid:

Venemaa, Soome ja Eesti kooliõpilased, riikliku unitaaretevõtte «Sankt-Peterburgi Veevärk» ettevõtlikud noored, ühiskondlik organisatsioon «Baltikumi sõbrad», Balti Loodusefond, riikliku eelarvega üldharidusasutus öko-bioloogiline keskus «Krestovski saar», Soome loodusliiga (Luonto-Litto), Tallinna Keskkonnaamet.

## **Meie oleme noored, kes elavad Soome lahe kaldal Eestis, Soomes ja Venemaal.**

Meil on ühine eesmärk – anda oma panus ja kaasata inimesi Soome lahe kaitsmisele ja puhtuse säilitamisele, saavutamaks tasakaalu looduse, ühiskonna ja majandusliku tegevuse vahel.

Soome lahe aastal uurisime Soome lahe looduslikku eripära, korraldasime kohtumisi, kus arutasime Soome lahte puudutavaid keskkonnaprobleeme, nende võimalikke lahendusi, et paremini mõistma, kuidas inimtegevus mere keskkonda mõjutab.

**Arvame, et Soome laht on inimtegevusest tugevasti mõjutatud ning me peame ühendama oma jõud, et keskkonnale langevat koormust vähendada.**

## **Kuulutame välja Deklaratsiooni**

ja kutsume üles noori, poliitikuid, kõiki otsuseid vastuvõtvaid isikuid, ärimehi, teadlasi, ühiskondlikke organisatsioone, põllumehi, kalureid, turiste, meediategelasi ja regiooni kõiki elanikke järgima meie põhimõtteid ja tagama meie ettepanekute elluviimise.

## **Meie põhimõtted:**

- Vastuta isiklikult ja kollektiivselt keskkonda mõjutavate tegevuste eest;
- Mõttele globaalselt, tegutse lokaalselt;
- Suhtu loodusesse hoolivalt ja käitu nagu oma kodus;
- Kasvata noort põlvkonda keskkonda austama ja väärtustama.

## **Oleme valmis näitama, kui tähtis on:**

1. Mitte teha seda, mis tekitab kahju Balti regiooni keskkonnale:
  - Mitte jätta prügi rannikule;
  - Mitte ohustada haruldasi taimeliike;
  - Mitte valada veekogudesse seda saastavaid aineid;
  - Minimaalselt kasutama olmekeemiat eelistades orgaanilisi analooge.

## 2. Teha oma panus Soome lahe keskkonna parandamiseks:

- Igapäevases elus kasutada keskkonnasõbralikke lahendusi, ratsionaalselt ja säästlikult tarbima vett, energiat ja teisi ressursse;
- Saada hea haridus ja spetsialiseeruda valdkonniti, et avastada uusi võimalusi Balti mere elujõulisemaks muutmiseks..
- Viibida rohkem vabas looduses, et õppida tundma kohalikku looduskeskkonda;
- Ilmutada initsiatiivi ja aktiivselt osaleda Soome lahe probleemidega seotud projektides ja aktsioonides;
- Levitada oma kogemusi ja teadmiseid Soome lahest oma sõprade ja eakaaslaste seas läbi Interneti ja massiteabevahendite;
- Vahetada Soome lahe kaitsmisel saadud kogemusi naaberriikide noortega.

**Kutsume üles** ühendama kõikide huvigruppide jõud ja aitama noori tegevuste koordineerimisel leidmaks regiooni keskkonnale tasakaalukamad ja optimaalsemad lahendused ja **suunama** oma ettepanekud kõikidele, kellest sõltub nende elluviimine – poliitikutele, kohalikele võimudele, ärimaailmale ja elanikele.

### **MEIE ETTEPANEKUD:**

#### **ÜHISKOND**

Kohalikud kuulsused võiksid oma eluviisiga näidata hoolivat ja mõistlikku suhtumist keskkonda ja olla kasvavale põlvkonnale eeskujuks.

Kutsume üles näitama ja kajastama sotsiaalmeedias Soome lahega seonduvaid positiivseid tegevusi, mis motiveerib inimesi osalema Soome lahe kaitsmisel.

Kutsume üles linna ja riigi asutuste kodulehekülgedel avaldama noortele kättesaadavat ja kasulikku infot keskkonnateemadel. Kaasama noori Soome lahe seisukorraga seotud küsimuste arutellu ja arvestama nende arvamust otsuste vastuvõtmisel.

Kutsume inimesi üles loobuma kaupade ja toodete ületarbimisest ning eelistama ökoloogilise markeeringuga kaupu. Samuti eelistama mitte pakendatud tooteid, eesmärgiga vähendada ökoloogilist jalajälge.

Kutsume inimesi üles mõistlikult kasutama vett, energiat ja teisi ressursse.

Kutsume üles mitte kasutama toksilisi aineid, säästlikult kasutama olmekeemiat ja eelistama fosfaadivabu puhastusvahendeid.

Kutsume üles ühinema lokaalsete reoveesüsteemidega ning eramajades, suvilates ja aiamaadel komposteerima orgaanilisi jäätmeid.

Kutsume üles igapäevaselt kodus, kaupluses, tööl, transpordis valima neid lahendusi, mis osutavad keskkonnale minimaalset kahju.

## TÖÖSTUS

### **Peame vajalikuks:**

Aktiivselt juurutada ettevõtetes ökoloogilise majandamise süsteeme;

Püüelda tootmises suletud tsüklile ja nulljäätmetele;

Osutama suuremat tähelepanu reovee puhastamise tehnoloogiale, mida kasutatakse tööstuses ja igapäeva elus;

Arendama kaupade tootmist püsiva arengu ja tsüklilise majanduse põhimõtetele – tootma pikaajalise kasutusega kaupu, mida on võimalik parandada ja sekundaarselt ümber töödelda;

Tõstma töötajate teadmisi nende ettevõtte tegevuse mõjust keskkonnale;

Tutvustama noori parimate keskkonnasõbralike tootmispraktikate ja ettevõtete juhtimistega;

Peame vajalikuks toetada nende ettevõtete tegemisi, kes toetavad noorte ettevõtmisi ning keskkonna kaitsele suunatud projekte: noorte- ja laste keskkonnakeskused, infokeskused, näitused, muuseumid jt, mille eesmärk on Balti regiooni keskkonna teadlikkuse tõstmine.

## HARIDUS

### **Peame tähtsaks, et**

**kõikides** haridusasutustes ja organisatsioonides püüeldakse ökoloogilisele majandamisele, administratsiooni ja töötajate ökoloogiliselt vastutustundlikule käitumisele;

Toetatakse õpetajate ja noorte tegevusi keskkonnahariduse valdkonnas;

Korraldatakse rohkem klassiväliseid tunde looduses, mille sisu keskendub kohaliku keskkonna tundmaõppimisele;

Toetatakse organisatsioonide keskkonnahariduslikke ettevõtmisi ja projekte ühiskonna teadlikkuse tõstmiseks;

Korraldatakse noortele avatud mõttevahetuskohtumisi kohaliku keskkonnaküsimustega tegelevate spetsialistide ja teadlastega.

## TEADUS

**Me teame**, et teadlased korraldavad keskkonna seisukorra uurimiseks hulgaliselt erinevaid seireid (biomitmekülgsuse dünaamika, kliima, veekvaliteedi muutused jne.) ning teevad ettepanekuid kaasaegsetele rohelistele lahendustele.

**Me kutsume** teadlasi üles avaldama Soome lahe valdkonnas tehtud uuringute ja ökoloogiliste tehnoloogiate väljatöötamise tulemusi nii Internetis, kui noortele suunatud massimeedias.

## RANNIKUÄÄRSED TERRITOORIUMID

**Peame oluliseks** tasakaalu tagamist rannikuäärsetes tööstuspiirkondades ja looduse säilitamise vahel.

### **Kutsume üles:**

Arendama olemasolevaid ja looma uusi looduskaitsealasid.

Looma rannikul soodsad tingimused rändlindudele, haruldastele taime- ja loomaliikidele ning tagades sellega bioloogiline mitmekesisuse.

Looma rannikule looduslikud puhkealad.

## PÕLLUMAJANDUS

**Soovime, et põllumajandus oleks ökoloogiliselt puhtam ja ei tekitaks kahju Lääne merele ning ei süvendaks eutrofeerumist.**

### **Pakume välja:**

Piirata nitraate ja fosfaate sisaldavate väetiste kasutamist;

Soodustama orgaaniliste väetiste kasutamist põllumajanduses;

Utiliseerima loomakasvatuse jäätmeid ökoloogiliste tehnoloogiate abil (ümbertöötlemine biogaasiks, küttebriketid, kuivväetis).

## KALAPÜÜK

### **Kutsume üles:**

Keelama röövipüüki ja ülepüüki ning loobuma süvatraalimisest

Kasutama vaid seadusega lubatud võrke ja püügiviise.

Toetama rannakalurite tegevust, kuna see on keskkonna suhtes säästlikum.

## TRANSPORT JA VEOD

**Peame oluliseks** arendada ühistransporti, eriti linnades, juurutada keskkonnasõbralikke kütteliike, muuhulgas biogaasi.

Kasutada nafta transportimiseks meres vaid kahekordse korpusevooderdusega tankereid.

**Kutsume üles inimesi:**

Eelistama ühistransporti ja jalgratast autotranspordi asemel heitegaaside vähendamiseks.

Eelistama aerupaate ja purjepaate mootoriga aluste asemel.

Eelistama rongi lennuki asemel lühemate vahemaade läbimiseks.

**Tahame olla kuuldavad, nähtavad ja**  
**kasulikud!!!**

*Noorte Deklaratsiooni ettevalmistustöid korraldati kolmes riigis Soome lahe Aasta koordinatsioonikeskuse, Soome Keskkonnakaitse instituudi (SYJE), Põhjamaade Ministrite nõukogu, Tallinna linna Keskkonnaameti, Helsingi linna ökoloogilise keskuse, Soome bioloogia ja ökoloogia õpetajate Assotsiatsiooni (BMOL) ja paljude Venemaa, Soome ja Eesti haridusorganisatsioonide toetusel.*